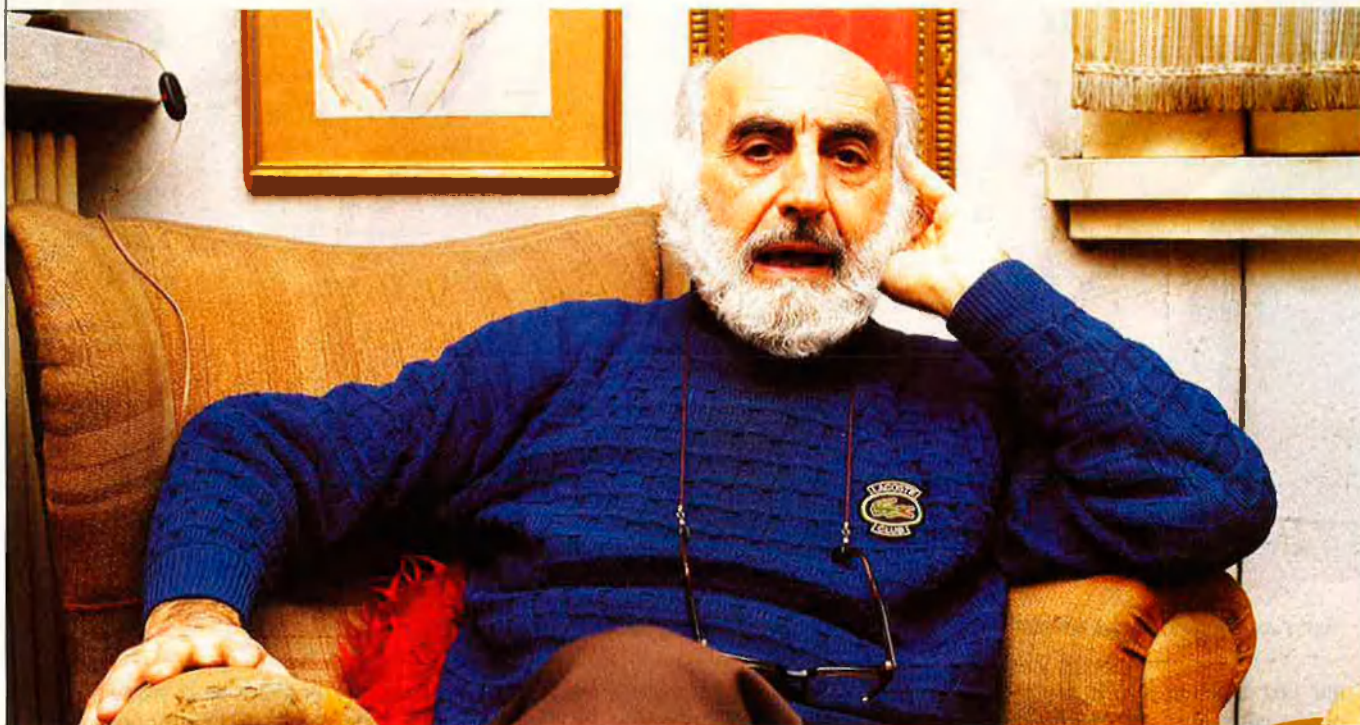

“Crec que sóc un poeta”

L'autor té a punt un volum de contes inèdits, l'edició sisena de *Poemes de l'alquimista* i prepara unes *Memòries Picassianes*, un feix de records de les seves converses amb el geni. Fins i tot ell mateix se sent sorprès de tanta activitat després d'haver-se sentit "oblidat".

+

"Per una vegada no s'han oblidat de mi".

JORDI MORFRA

La conversa té lloc al rebedor del seu pis barceloní de l'Eixample perquè la resta —el que s'endevina a través de la porta de la sala— és cobert de llibres, papers, llibretes. S'excusa dient que "Picasso en té la culpa". Ens asseiem i sobre la catifa hi ha el cartell de l'obra de teatre que li acabem d'estrenar, *L'alfaromeo i Julieta*, i tot de reproduccions de Picasso. "Quan estic treballant en una cosa, necessito tenir al davant una presència visual, m'ajuda a l'hora de reflexionar i escriure". Palau i Fabre té 74 anys i, llevat del problema de la sordesa, és un home enèrgic, gens corvat i que s'obstina a treballar. "Sé que no em queda gaire temps i tinc moltes coses a fer encara". Durant aquest novembre, Palau i Fabre és

l'escriptor del mes, un reconeixement que li plou després d'una creu de Sant Jordi i el premi nacional de Teatre el 1990 per *L'alfaromeo*. Força reconeixements oficials en poc temps per a un personatge controvertit i discutit des d'instàncies oficials i no tan oficials.

—*El va sorprendre que el fessin escriptor del mes?*

— Sí, em va sorprendre una mica perquè no acostumo a estar en les nòmies oficials i per tant, va ser una sorpresa més aviat agradable. Per una vegada no s'havien oblidat de mi.

—*Es tracta d'un reconeixement, doncs?*

— Sí; si la institució de les Lletres Catalanes tria vuit escriptors a l'any per recórrer les terres catalanes, se suposa que

aquests escriptors tenen prou entitat per representar el país. Per tant, si et trien, se suposa que tens aquests requisits. Molt sovint, en llocs que m'ha semblat que potser hi hauria hagut de ser, no m'han cridat.

—*Me'n pot dir alguna, d'aquestes situacions?*

— Ara, per exemple s'ha estrenat una obra de teatre meva. Però durant anys, ningú del món del teatre del país m'ha cridat per fer res. Jo tinc un repertori i algunes obres les vaig escriure fa molts anys. Quan les escrivia a França pensava que algun dia allò serviria al país però jo no en sé, d'anar al darrera de la gent estirant americanes. També tinc algun llibre de teoria del teatre i, a més, un llibre sobre Antoni Artaud. En un moment donat em va semblar que tot aquell

treball no havia servit de res i això, en alguns moments, produeix una gran tristesa. Vaig creure que tot aquest bagatge serviria i no és fins ara que se m'estrena *L'alfaromeo i Julieta*. Potser el del teatre és un dels exemples més clars que he estat oblidat.

—*Aquesta relació difícil amb la cultura oficial per què creu que ha existit?*

— Bé, això ve de molt lluny, em penso. Jo tinc una anomenada d'home difícil, provocatiu, de proçaça gairebé, d'un erotisme excessiu, pecaminós en la meua època i aquesta fama ha anat passant al llarg dels anys. És com una mena de gepa que tot just m'estic començant a traure de sobre. Ara mateix, tant l'estrena teatral com el fet de ser l'escriptor del mes sembla que redueixen

aquesta gepa. El que més m'ha ajudat a no quedar confinat, però, han estat els meus llibres sobre Picasso. Per sort, aquests llibres han estat traduïts a diferents llengües i han anat per tot el món. Això crec que ha fet que aquí es reconsiderés la imatge que es tenia de mi.

—¿Un cas com el de vostè, troba que és típic a Catalunya?

— A Catalunya i a tot el món hi ha casos anormals. Baudelaire, Rimbaud, Artaud. A Catalunya la cosa és doblement greu perquè d'una banda hem sofert diferents interrupcions històriques, com la guerra civil i la dictadura, que, des de l'exterior han intentat ofegar-nos. Per l'altra, hi ha els problemes interns del país. Però aquestes circumstàncies ens haurien de fer actuar, com a país, amb més equanimitat, intentant que el joc fos més net. Aquest potser és un aspecte trist de Catalunya. Pertot arreu, els homes són homes. A París, jo vaig veure les mateixes enveges i gelosies que aquí, però el cas de França o el d'Anglaterra els podríem comparar amb el d'un milionari al qual no li ve d'aquí; si li cau un duro a terra, no en fa ni cas. En canvi, al nostre país sembla que les energies haurien d'aprofitar-se millor, procurar que la injustícia no fos tan flagrant. Fa un temps, llegint *El Mossèn* d'Isabel-Clara Simó vaig recordar un episodi que gairebé havia oblidat. Mossèn Cinto Verdager, en un moment donat, es va trobar que l'únic diari on va poder publicar en defensa pròpia va ser en *El Noticiero Universal*, un diari en castellà! Això és molt greu. Un altre cas és el de l'Eugeni d'Ors. Quan es va trobar totalment sol i acorralat, ha de publicar *El nou Prometeu encadenat* en *El Día Gráfico*, un altre diari en castellà.

—En els Quaderns inèdits de l'alquimista recull una nota escrita el 1944 al dors de

la qual ja escriu "Quaderns de l'Alquimista". Tant l'estructuració global de tota la seva producció com la idea de l'alquímia ha estat central en la seva obra. ¿Com la sintetitzaria?

— En l'alquímia, en la poesia, intervé una part d'imatges, de sentiment, de sensibilitat, de música de les paraules... Quan un poeta fa un poema, aquests elements es donen en una forma alquímica, que no es pot precisar. Dir "poemes de l'alquimista" és tenir consciència que es treballa amb uns materials aleatoris; encara que un vulgui fer un poema basat en el pensament com a ingredient bàsic, el sentiment s'hi pot introduir... L'alquímia és un camp en què la llibertat humana té encara algun marge.

—¿On se situa literàriament Jòsep Palau i Fabre? ¿S'atreveix a fer la seva auto-definició?

—Jo, des de jove admiro molt Josep Maria de Sagarra, poeta, novel·lista, assagista. Per això sempre he tingut aquesta atracció cap a la diversitat de les formes d'expressió. Crec que si el meu desenvolupament hagués estat més normal, sense la guerra civil, l'exili, la meva faceta de dramaturg i narrador haurien sortit molt abans. Ara, sóc un escriptor variat que té poesia, que té contes i que té una especialitat que és Picasso. L'únic que no he tocat és la novel·la, però això no crec que ho pugui fer, ja. Picasso m'absorbeix massa. Malgrat els desastres i les contrarietats que he viscut, la meua obra reflecteix força el que jo havia projectat de jove, una obra variada, que intenta ser densa. D'altra banda, tots els que han parlat de mi —Guillamon, Pilar Parcerisas, Triadó— han dit que la meua obra s'irradia tota de la poesia. En els meus estudis sobre Picasso es nota això. Sento que escric sempre poesia, crec que sóc un poeta.

Xènia Bussé

Tardor

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

EL CAS EQUIVOCAT

James Crumley
Seleccions de la Cua de Palla. 117.
256 pàgines.

Una obra que segueix perfectament les
petges tradicionals del gènere, amb trets
originals i renovadors.

GRAN
ENCICLOPEDIA
CATALANA

DICCIONARI CATALÀ-ALEMANY

Lluís C. Balle/Günther Haensch

Diccionari bilingüe que comprèn més de
tota la llengua catalana. les regles bàsiques de pronúncia,
una llista de verbs irregulars, etc.

C
E

D'AHIR

M. Àngels Moreno
Col. Tirant, 5.

Sèrie de relats basats en fets reals
ocorreguts a la Sator.

EDITORIAL
TRES I QUATRE

ISABEL I MARIA

Mercè Rodoreda
Col. La Unitat. 140.
272 pàgines. -1975 ptes.

Dos personatges femenins, mare i lilla donen
títol a aquesta novel·la inacabada de
Mercè Rodoreda.

EDITORIAL
TRES I QUATRE

REVOLTA DE BRUIXES

Josep M. Benet i Jornet
Col. L'Estel, 12.
224 pàgines. -975 ptes.

Revolta de Bruixes és una peça clau que
combina un realisme exasperat amb un bosc
de simbolismes, amb el rerefons de la crisi
de la cosmovisió racionalista.

Editorial Empúries

L'ART DE L'IMPOSSIBLE

Oleguer Sarsanedas
Col. Tros de Paper, 36.

El diàleg considerat com una de les belles
arts i, potser, com un nou gènere literari.

curial

ELS MARGES 44

Revista de Llengua i Literatura
(Nova etapa)

Direcció: Jordi Castellanos
i Josep Murgades.

UNIVERSITAT DE
VALÈNCIA

L'ORACIÓ COMPOSTA (II)

Maria Josep Cuenca

Una presentació crítica de les teories i els
problemes que atecten els diferents aspectes
de la subordinació.